

LAKIALOITE 35/2010 vp

Laki sairausvakuutuslain 7 ja 8 luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

Sairauspäiväraha korvaa alle vuoden kestävän työkyvyttömyyden aiheuttamaa ansionmenetystä. Päivärahaa saa, kun henkilö on ollut työkyvyttömyyttä edeltävien kolmen kuukauden aikana ansiotyössä työntekijänä, yrittäjänä tai ammatinharjoittajana. Työedellytys täyttyy myös, jos henkilö on ollut esimerkiksi opiskelemassa päätoimisesti, työttömänä työnhakijana, hoitamassa omaa talouttaan tai sapatti- tai vuorotteluvapaalla. Jos työedellytys ei täyty, sairauspäivärahaa voi saada vasta, kun työkyvyttömyys on jatkunut yhtäjaksoisesti 55 päivää.

Tulottoman kotiäidin sairastuessa vakavasti hän alkaa saada minimipäivärahaa vasta 55 päivän karenssin jälkeen. Kuitenkin äidin sairastuminen merkitsee taloudellista kuormitusta perheelle; lasten hoito joudutaan järjestämään ja sairauskulut lisääntyvät. Sama ongelma koskee muitakin tulottomia tai erittäin pienillä tuloilla toimeentulevia henkilöitä. Vuonna 2008 alkaneista sairauspäivärahakausista ammatissa toimimattomien (perheenemännät, opiskelijat ja muut) määrä oli 10 135.

Tulottomien ja pienituloisten sairauspäiväraha poistettiin vuoden 1996 alusta alkaen. Hanketta puolustettiin sillä perusteella, että jos henkilöllä ei ole terveenä tuloja, hän ei tuloja tarvitse sairaanakaan. Myöhemmin, 1.4.2002 alkaen,

lakia hiukan lievennettiin asettamalla ns. työedellytystä vailla olevien vähimmäismääräiselle sairauspäivärahalle 55 päivän karenssi.

Ennen vuotta 1995 sairauspäivärahoihin ei liittynyt tällaista erottelua. Päivärahaoikeuden kuulumista kaikille työssäkäynnistä tai yritystoiminnasta riippumatta voidaan perustella universaalisuusperiaatteella, jota pidetään pohjoismaisen, maassa asumiseen perustuvan sosiaaliturvan tunnuspiirteenä. Tämän periaatteen kanssa yhteensopimaton lähtökohta on se, että sairauspäiväraha olisi ensisijaiselta luonteeltaan menetettyjä ansiotuloja korvaava etuus.

Oletus, että tuloton tai vähätuloinen voisi turvata perustoimeentulonsa ensimmäisen 55 päivän odotusaikana jollakin muulla tavalla, kuten puolison tuloilla, kasvattaa entisestään tuloeroja ja on myös perustuslain kannalta erittäin kyseenalainen. Perustuslain 19 §:n 2 momentin mukaan jokaiselle taataan oikeus perustoimeentulon turvaan muun muassa sairauden aikana. Tämän tulisi olla myös sairausvakuutuslain odotusajojen sääntelyn lähtökohta, minkä vuoksi epäoikeudenmukainen laki on korjattava.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sairausvakuutuslain 7 ja 8 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 7 §:n
4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 532/2009, sekä
muutetaan 7 luvun 3 §:n 1 momentti ja 8 luvun 3 § seuraavasti:

7 luku

Päivärahaetuuksien saamisen yleiset edellytykset

3 §

Oikeus vähimmäismääräiseen päivärahaetuuteen

Vakuutetun oikeus saada sairauspäiväraha vähimmäismääräisen päivärahaetuuden suuruisena alkaa 8 luvun 7 §:ssä tarkoitetun omavastuun jälkeen, jos hänellä ei ole oikeutta sairauspäivärahaan työtulojen eikä päivärahaoikeutta edeltävän etuuden perusteella taikka päiväraha jäisi vähimmäismääräistä päivärahaetuutta pienemmäksi.

— — — — —

8 luku

Sairauspäiväraha ja osasairauspäiväraha

3 §

Työedellytys

Vakuutetulla ei ole oikeutta täysimääräiseen sairauspäivärahaan, jos hän on ollut työkyvyttömyyden alkamista välittömästi edeltäneet kolme kuukautta yhdenjaksoisesti omasta syystään vailla omaa työtä tai ansiotyötä. Vakuutetulla on kuitenkin työedellytyksen puuttumisen estämättä oikeus saada sairauspäiväraha vähimmäismäärän suuruisena.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

Helsingissä 18 päivänä toukokuuta 2010

Päivi Räsänen /kd